

LA CAMPANA DE GRACIA

SEMANARIO BILINGUE.

D. SERAFI PITARRA.

Si alguna volta's desmenteix que 'l noy descubreix en sos actes las inclinacions que al ser home se li tenen de veurer desenvolupadas, no ha sucsehit aixis en D. Frederich Soler. En sos tendres anys, era ja inesplicable la afició que tenia al teatro; representaba en sombras y teatros casulans, componia sainetes ó petites farsas, y era son plaer major lo assistir á las representacions. Ocupat desde petit en un ofisi mecánich, no per aixó 's distreya de sa afició predilecta, y no pocas vegadas se 'l veyá deixar las eynas del ofici per apuntar un vers, una idea que en aquell moment se li ocurria.

Aixis aná posant anys, y dedicat esclusivament al ofici de relotjer, no pensá en deixar-lo creyent que la seva afició á la poesia, molt en particular á la dramática, no arribaria á proporcionarli 'l lloch que avuy dia ocupa entre 'ls literats catalans.

En l' any 1864, acababa de escriurer per passa-temps la parodia de *La Campana de ta Almudaina*, que titolá *L' esquella de la torratxa*. La societat particular anomenada *Melpómene*, instaladada en lo Teatro del Odeon, li demaná aquesta producció pera posarla en escena, á lo qual hi accedí, y fou tant extraordinari l' éxit que obtingué, que la empresa del mateix teatro volgué representarla en funcions públicas. Lo públich la rebé tant satisfactoriament com la societat particular y la parodia doná al Odeon moltes y numerosas entradas.

SERAFI PITARRA.

En vista de aquet aculliment, D. Frederich Soler, que habia pres lo nom de D. Serafi Pitarra ja en sa primera producció, tractá ab l' empresa del Odeon pera donar una funció semanal, en la que 's representessen pessas ca-

talanas jocosas, *gatadas* que ell ne deya, per lo qual aquestas funcions s' anomenaren de la *Gata*. Un públich numerós y escullit acudia cada semana á aquestas divertidas funcions y aixó estimulá al jove poeta á dedicar-se ab afany á la literatura, procurant-se clásichs que li servisín de estudis.

No faltaren literats, que veyent la popularitat que alcansaba 'l modern autor, lo maltractessen y 'l motejessen de lacayo de la literatura. Pero vingué 'l segon any de la *Gata*, y despres de haber donat al públich alguna de sas comedias mes apreciables, Don Serafi Pitarra doná á l' escena *Las Joyas de la Roser*, drama sentimental, que deixá assombrats als detractors de l' autor de una obra tant acabada.

Es precis convenir en que desde las representacions de aquet drama 'ls atachs al poeta, que encara no habia volgut cedir á las exigencias del públich que 'l cridaba á las taulas totas las nits, habent de dir sempre 'ls actors que no 's trobaba en l' escenari, los atachs, diem, foren mes suaus, si bé n' hi comensaren de altres, ja que despertá 'l rosech fells zels en altres autors menys afortunats ó de geni mesquí.

En aquesta época compregué 'n Pitarra que las comoditats que tenia l' Odeon y la capacitat del teatro lo eran suficientes pera continuar las funcions catalanas, aixis com lo títol de la *Gata* s' habia fet impropí ab la índole de *Las joyas* y de altres produccions serias

que altres autors donaban en lo mateix teatro. Aixís fou, que la *Gata* 's traslada en lo Romea, prenent lo títol de Teatro Catalá. Aquet teatro s'inaugurá ab *La rosa blanca*, del mateix autor de *Las Joyas de la Roser*, y en aquesta nova producció D. Serafi Pitarra complasqué al públich que'l cridá á l'escena, sortint per primera vegada. Desde allavoras lo Teatro Catalá ha continuat en lo Romea, y en aquet teatro l'autor que 'ns ocupa ha acabat de enalteixer son nom fentse 'l poeta mes popular dels catalans.

Pera que 'ls lectors pugan ferse cárrech de la fecundia de D. Serafi Pitarra, bastará dir que desde 1864 ha donat al teatro prop de cinquanta obras, ha publicat tres tomos de poesías, y varios articles y poesías en distints periódichs.

Com á proba dels estudis que ha fet en literatura, no s'ha de fer mes que parangonar sas primeras obras ab las últimas; y aixó ha sigut tant reconegut pels literats catalans, que se 'l nombrá mantenedor en lo Consistori dels Jochs Florals de 1868 y en aquest últim any obtingué accésit una poesia presentada per ell en dit certámen.

Entre sas parodias son recomenables *La esquelleta de la torratxa* y *Lo castell dels tres dragons*; entre las comedias, *Las carbasas de Montroig* y *Las Francesillas*; y entre 'ls dramas, *Las euras del mas* y l'última producció seva titolada *Lo rector de Vallfogona*.

Tenim goig, donchs, de donar lo retrato del mes fecundo y mes popular poeta catalá, á qui deu nostre teatro molta part de la vida que ja te avuy dia.

BATALLADAS.

Hem tingut la satisfacció de veurer en la nostra Redacció lo primer número de *El Obrero*, semanari del ilustrat poble (ab permis de don Bernat) de Sabadell.

Li donem la benvinguda y li dessitjem llarchs anys de vida.

De tots los mals de la pátria ningú se 'n pot riurer com lo seuyor Maluquer.

Digueuli tonto. Lo cas es qu'ell ha fet carrera: de fiscal á diputat y de diputat á subsecretari del ministeri de Gracia y Justicia.

Si aixó es guerra ni may que hi hagi pau. Si aixó es monarquia ni may que hi hagi República.

Lo ministeri actual segueix. No fa res, pero segueix. No 'l vol ningú, pero segueix. No es unionista ni progressista, pero segueix.

Jerusalém, Jerusalém,
com mes aném menos valém.

Lo general Ametller ja es fora de la Subsecretaria del ministeri de la guerra; lo brigadier Palacios ja no mana cap brigada; los radicals son desempleats y colocats en sos llochs los unionistas; lo subsecretari de Gracia y justicia conferencia molt ab lo Patriarca de las Indias; lo general Concha dina ab lo rey.....

¡Ay, ay, ay!

BATALLADAS PE 'LS CIMBRIS.

Anem, ¿ho veyeu com tot alló de la monarquia democrática 's menja ab forquilla?

Ja 'us ho deyam nosaltres y no 'ns vareu voler creurer.

Diuen que don Amadeu es imparcial.

Sino que, tot imparcialment, quan los radicals li varen presentar la dimisió la va admetrer y are quan li han presentat los reaccionaris, tot imparcialment, no la admesa.

Y aixó que tant los uns com los altres foren derrotas parlamentariament.

En Prim prou deya: ¡radicales, á defenderse!

Are 'ns sembla que abiat haureu de dir: ¡radicales, á esconderse!

Vergonya 'm donaria de dirme Rivero y de haberme deixat amagar l'ou per la monarquia democrática.

Lo dia que 'ls radicals de Madrit se varen reunir, l'espíritual general Bassols, ministre de la guerra, va pendrer precaucions militars. ¡Ay radicals! Ja 'us tractan com als federales. No 'n dich res del que 'us espera.

LO RECTOR DE VALLFOGONA.

Drama en tres actes en vers, original de D. Serafi Pitarra.

Lo mes popular poeta catalá de la nostra época, ha posat en escena al poeta catalá mes popular del sigle XVII. Ningú mes, ab títol tant llegítim podra ferho. Al veurer lo drama, la manera com 'l autor pinta al célebre Garceni, lo respecte ab que 'l tracta, l'afany en ferlo simpátich, mes que 'l poeta dramátich que ens descriu un personatge historich, se 'ns representa 'l senyor Pitarra un amich que 'ns explica de un bon amich gracias, los bons sentiments, las agudesas, los actes nobles; ponderant, en fi, las sevas bonas qualitats y dissimulant los seus defectes.

Se compren, donchs, que l'autor hagi pres l'assunto ab especial carinyoy hagi donat al modern teatro catalá una jóya que podrá ostentar com de las millors,

L'argument es interesant y desenvolupat de una manera habilitosa, combinant las escenas dramáticas y las cómicas ab lo acert que 'n Pitarra sab desempenyarho.

En la part literaria es també esmerada la producció; notant, ab agrado, que 'l autor en aquest drama s'ha després de aquella abundancia de lirisme que s'troba en altrás de sas últimas obras. Lo vers es fácil y cadenciós, aixís com lo diálech es natural. Hem sentit observar per alguns, y fins ho hem llegit en algun periódich, que en «Lo rector de Vallfogona» hi trobaban massa relacions de lletrías ab estribillo. També nosaltres som del mateix parer. Comprenem que aixó dona una idea de la poesia contemporánea del doctor Vicens Garcia. Tant ell, com Quevedo, com mols altres poetas de aquell temps, tenen abundancia de composicions glosadas y ab estribillo, perque allavoras fou molt general lo defecte de alambicar conceptes. D. Serafi Pitarra, tal vegada haurá volgut que aquesta costum se traslluis en lo drama; pero nosaltres creyem que l'estructura de tota producció dramática, deu adaptarse á las formas modernas. Aixó no es un defecte, es solsament un modo de veurer distint; de la mateixa manera que no aplaudim l'idea del senyor Eguilaz donant al publich *Las que-*

rellas del rey sabio, en llenguatge de l'época en que passa l'acció.

Se contan del doctor Vicens Garcia moltes anécdotas, inventadas sens dubte la major part de ellas, y 'l senyor Pitarra n'ha escullidas algunas, y las ha esposadas, que si no son certas, son verosímils quan menos. Aixís aprofita alló de haberse cremat, per equivocació, la colecció mes escullida de poesias del rector, y haber deixat aquellas que ell estimaba en mes poch. Tal volta no será cert, pero com de totas maneres lo rector de Vallfogona ha deixat una porció de bons sonets y composicions com la del últim cant, la de á unas alegrias momentáneas, la dedicada á la soletat y altrás, proba aixó que l'autor de estas poesias era capás de fer cosas millors que las de la major part que coneixem per sevas. De aquí, que l'autor dramátich podia pendrer y ha pres peu de aquesta tradició y presentarnos com nos ha presentat en la escena, un incident interessant com mols altres incidents esposats en *Lo rector de Vallfogona*,

De tot lo dit se despren que debem donar la mes cordial enhorabona al senyor Pitarra per la seva última producció, unint los nostres als aplausos que en cada representació li dona 'l públich que ompla 'l teatro.

L'execució del drama es esmerada per tots los que en ella hi prénen part, si be 'ns estimariam mes que alguns dels actors recitessen ab un poch mes de naturalitat.

La direcció mereix ser elogiada, aixís com la presentació de l'escena, habentse estrenat una propia y bonica decoració deguda al senyor Planella.

R.

CIRCULAR.

Lo Director de la *Campana de Gracia* als presidents de mesa.

Molt senyors meus y del governó de la oposició: habent llegit en lo *boletí oficial* una circular del nostre molt estimat governador civil de la Provincia, dirigida als arealdes de fora, manantoshi que á la major brevetat li donguin compte del resultat de las eleccions y que á continuació de cada candidat hi posin las inicials R. P. y C. á fi de indicar lo partit á que perteneixen, he cregut convenient donalshi algunas instruccions considerant, com considero, que 'ls arcalde per obehir las ordres de don Bernat s'haurán de valer dels datos de vostés.

Com vostés comprendrán, si's prenen la molestia, la gran molestia ¡y tal molestia! de llegir la circular del meu apreciat governador, haurán vist que ha descubert que en Espanya no hi ha mes que tres partits: lo progressista, (P.) lo Republicá, (R.) y lo carli (C.). Com are 'ls progressistas estan dividits en zorrillistas y sagastins, y á mes hi ha 'ls conservadors, he cregut del cas aconsellalshi que per sortir del pas, per fugir de compromisos y per no embolicarse, lo millor es que califiquin á tots los candidats ab una R. D' aquesta manera don Bernat, que ja es home de talent, interpretarà la lletra del millor modo que á ell li convinga.

Una R ho vol dir tot: República, Roig, Radical, Reaccionari y Resselat.

Si ho fan tal com jo 'ls hi dich los hi asseguro que don Bernat 'ls agrahirá la ocasió que vostés li haurán proporcionat de poder dir á Madrit que 'ls RESELLATS han triunfat en tota la línea.

Jo.

A LAS URNAS.

Be, ¿que hem de fer?

A vosaltres us ho pregunto, lectors: ¿qu' hem de fer?

A la cuenta 'l govern ja 's dona vergonya de dir qu' es partidari del sufragi universal y de tenir ajuntaments fills del sufragi militar.

Ab aixó sembla que la semana que anem á entrar tindrem eleccions municipals.

Aixó si, fora pecat no dirho, podrá haberhi en las eleccions que 's preparan tota lley de tramoyas, podrán anar á votar los cipayos disfrasats d' home, podrán votar pe 'ls monárquichs fins los mórts y 'ls qu' encara han de naixer, pero hi haurá molta, molta, moltíssima legalitat. Un progressista m' ho ha dit.

La qüestió es que tant si surten las trampas com si no surten, s' ha acordat anar á las urnas y ¡hi hem d' anar!

Pero vegin si som exigents los republicans. No solsament volem anarhi y que hi vagin tóts los que pensin com nosaltres, sino que ¡volem guanyar! /Ba! Jugar y perder no val! Jo ja sé que 'm direu que la colla d' en Soler y Matas ha fet moltes cosas lletjas, que á mes de ser tals tampoch las podia fer; ja se que 'm direu que mentres en uns col-legis votaran dos mil electors en altres ne votaran nou mil; també sé que 'm direu que l' ajuntament ha fet las llistas com ell ha volgut, continuanti qui li ha semblat bé y escluintne als que li ha parescut que podian votar per la república; també sé que 'm direu que encara que guanyém no'n traurem res perque destituirán al ajuntament al cap de quatre dias. Tot aixó ja ho sé, pero no hi fa res.

Nosaltres anem á las urnas perque acceptem la lluyta sempre que 'ls monárquichs 'ns invitan.

Deixeulos fer trampas que jo no he vist may que cap trampós las fes tota la vida. Com mes farán mes hi perdran. Que 'l poble no está per ell los ho ha demostrat moltes vegadas y encara 'ls ho tornarà á demostrar.

Si ells fan votar morts nosaltres farem votar vius; si 'ns han tret forsas dels col-legis guanyats nosaltres treballarem per felshj sortir la criada respondona y per guanyar allí ahont ells menys se pensin.

Es precis que consti ben alt que **MENTRES EN BARCELONA HI HAGI SENTIT COMÚ 'LS PROGRESSISTAS NO GUANYARAN MAY.**

¡A las urnas! Pue ningú's descuidi de anar á votar y ja veureu com sentireu a dir que s' han mort de repent tres sagastins y que s' ha desmayat un zorrillistas.

BATALLADAS.

Aquet suelto també va ¡pels cimbrios.

Quan va caurer 'n Ruiz Zorrilla que feya politica radical á consecuencia de una derrota parlamentaria, don Amadeu li va admetrer la dimisio.

Are 'l govern que fa politica desatentadament reaccionaria á consecuencia de haber sufert cinch derrotas, ha presentat la dimisio y Don Amadeu no l' ha admesa.

Senyors cimbrios: ¿me podrian explicar que significa aquesta contradicció?

Lo senyor Rivero creu que la llibertat está

per sobre de la monarquia.

D' aixó no se 'n ha adonat fins are que la monarquia ha passat per sobre de la llibertat.

Los radicals de Madrit s' han reunit. Ab tal motiu se prengueren precaucions militars. D' aixó á disoldrerlas reuniones ja no hi falta mes que un pas.

A la reunió va anarhi un secretari de don Amadeu.

— ¡Molta gente, molta gente!

Un radical va dir mal d' en Sagasta.

Lo estrany fora que hi hagues hagut algú que 'n hagues parlat be,

Los republicans de Sabadell varen fer un arcalde republicá y ¡cosas que pel mon passan! aquet arcalde ha tingut á be olvidar se dels que l' han elegit.

Diem aixó perque si encara fos republicá sabia que 'ls arcaldes no son mes que fiels executors dels acorts que pren l' ajuntament y que si 's negan á cumplirlos, ó han de fer dimisio ó be fan traicio á la causa del poble.

Los Escolapis de Sabadell ¡Escolapis al fi! han tingut á be edificar una paret en terreno del poble, l' ajuntament no ho ha volgut fentse eco del desitj del poble, a comissio permanent de la Diputació Provincial tampoch ho ha volgut y no obstant lo senyor arcalde té de poder mes que tots los qu' hem citat.

Aixó, senyor arcalde, será tant convenient per voste com vulgui, li será molt cómodo, pero ni es digne, ni decoros, ni liberal. Los federales de Sabadell faran be recordantse de aquet bon ó mal senyor.

En lo meeting dels zorrillistas un concurrent va dir mal d' en Sagasta y 'l senyor Ruiz zorrilla no 'l va deixar continuar.

Ja ho dich jo: llops ab llops may se mosegan.

Lo senyor Pons (de Reus) troba que la Constitucio actual s' ha de modificar.

Y es clar que si. Aquell article 33 ¿qui l' aguantata?

Segons una carta del *Diari de Barcelona* un ministre ha confessat devan d' varias personas, que 49 gobernadors al menys n' hi ha 42 de ineptes.

Si tots son com don Bernat lo ministre té molta rahó.

Hem rebut lo següen telegrama:

»Madrid l. de Diciembre.

En vista del resultat del meeting dels radicals, lo senyor Balaguer se troba que no sab que fer.»

Los radicals estan animats perque Don Amadeu va fer bona cara á n' en Ruiz Zorrilla.

Los progresistas fan de bon acontentar. Ab la bona cara ja 's donan per satisfets.

Fassim provisions per quin sedias, comprin agua per curar sustos, amaguintse, tanquin be 'ls finestrons, qu' estem amenassats per un gran perill.

¿No saben lo que passa?

No ho diguin á ningú; hi ha por de que 'l govern perdi las eleccions. ¡Ah!

Lo ministeri, volent fer com los grans, tracta d' enviar una circular als gobernadors de provincias sobre las eleccions municipals.

Trampas, trampas,
tot son trampas.

Los periodichs de Paris venen plens de detalls de las morts de Ferré, Rousell y Bourgeois.

Ferré va guardar la serenitat sempre; al comunicarli la sentencia va demostrar satisfacció perque al fi s' acababa la seva situació no mala.

Un cop format lo quadro, no 's va deixar tapar los ulls de cap de las maneras.

¡Pobre Ferré!

Rahó tenias quan esclamabas en ta defensa: ¡Preneu lo meu cap! ¡La posteritat me venjará!

¿Estem en plé salvatgisme? ¿Es lo sigle actual lo sigle de la ilustració?

Preguntem aixó perque de tot arreu venen noticias desastrosas, noticias de crims imperdonables comenses per los que 's titulan representants y executrs de las lleys.

Lo general Crespo acaba de autorisar en la Habana lo fusellament de vuit estudiants acusats de haber profanat un sepulcrer.

Mr. Thiers, acaba de autorisar en França lo afusellament de Ferré, Rossel, Bourgeois y Cremieux.

¡Ah! Tanta sanch derramada pels tirans ha de caurer un dia sobre 'ls caps dels butxins.

Desafiem als progressistas mes coneixedors del códich penal vigent en Espanya y las Antillas á que 'ns probi que 'l delict de profanació d' un sepulcre está castigat ab pena de mort.

Desafiem al home de sentiments mes perversos á que 'ns diga si no troba que 'l delict de profanació de un sepulcre no es massa castigat ab la pena de mort,

Veritat es que cuba está en mans dels progressistas y aquets son los que farán que un dia Espanya deplori la pérdida d' aquella hermosa isla.

Ferré, Rossell y Bourgeois, gefes de la *Comune* de Paris han sigut fusellats.

Mr. Thiers, president de la que alguns ne diuen República Francesa, podria haber impedit semblants atentats y no ho ha fet.

Ho comprenem perfectament.

Mr. Thiers lo que vol es desacreditar l' actual forma de govern que te la Fransa, lo que vol Mr. Thier, y que 'l poble frances renegui de la República y s' entregui en mans dels legitimistas. Pero no tingui por, res d' aixó sucsehirá. Lo poble fa molt temps que á Mr. Thiers li ha vist las aurellas, veu ¡ahont va y no 'l seguirá.

Algun dia la República á que tants insults y agravis infereix Mr. Thiers, será vensuda per 'l poble liberal al frente del qual s' ha posat ja lo célebre Lleo Gambetta.

Gaston Cremieux ha estat fnsellat en Marsella.

Al notificarli la sentencia va esclamar.

— Jo faré veurer com s' ha de morir.

Al citar formar lo quadro, se va treurer la levita, va senyalar lo cor als vutxins y va cridar — ¡Foch! Viva la república!

Aixis moren los que com Mr. Cremieux, sa-

SI M' EMBRUTAS T' ENMASCARO.

ben que la posteritat los venjará.

Don Bernat, que á la cuenta está pe 'ls Esculapios, va anar á Sabadell á presidir una sessió del Ajuntament. Lo nostre governador á fi de acallar totas las queixas va usar la fórmula célebre de: *no hay palabra*.

Donch *no hay palabra!* Per lo que no hi ha paraula es per abonar la conducta de un governador que d' ensá que 's troba al frente de la nostra provincia no fa altra cosa que crear conflictes ab totas las autoritats fillas del sufragi.

Los radicals prou han fet president honoral general Espartero, pero lo retirat de Logroño calla.

En boca cerrada no entran moscas.

Et Tiempo de Madrit diu que alguns radicals dat cas que 'l trono d' Espanya, per cualsevulga alcident, quedi vacant, han pensat en lo general Espartero.

Y si queda vacant, puja Espartero y en acabat torna á quedar vacant, ¿en qui han pensat?

Los cimbris s' acostan als republicans.
¡Uix!

Los radicals han dirigit un manifest als de las

provincias, donantlos hi grans esperansas de que abiat tornaran á manejar las cireras.

Aquets progressistas may escarmentan.

No ¿pujareu mes, no us volen á Palacio. ¿Que no ho coneixeu?

Y si puixeu, fareu com l' altre vegada: durareu quatre dias y prou.

Lo presupuesto se 'l menjaran los moderats y vosaltres en prous feynas lo tastareu.

Lo senyor Rivero s' *inclina* devant la monarquia votada pe 'l poble.

Y home, siga mes franch : digui que vosté, en virtut de certas circunstancias, se *inclina* continuament devant de tothom.

Lo director de la *Redencion del Pueblo* de Reus acaba de ser sentenciat á nou anys de presó per un delicté comes, segons parer del jutje, per medi de la imprenta. Lo mes bonich es que 'ls denunciadors del delicté foren tres progressistas entre 'ls quals hi figura 'l célebre Pámies. Se 'l premiara.

Parlem clar, lector.

¿Que vols? ¿Un ajuntament que tot li digui *amen* al govern?

¿Vols un ajuntament que s'arrosegui per las salas del govern civil y la capitania general

¿Vols consums? ¿Vols gastos superfluos ¿Vols que 'ls teus regidors gastin en cotxes professons y frescos lo que ¿haurian de gastar en casas de socorro y estudis? Donchs home, ja ho sabs: vota un ajuntament monarquich.

Are, si vols econamias, si desitjas veuret llibre dels consums, si tens ganas de veurer protegida la Ensenyansa primária y de veurer establertas casas de socorro; si vols que 's reformin las ordenansas municipals; si desitjas un ajuntament digne y justicier, vota un ajuntament republicá.

Pero aixó si, vota homens honrats, radicals de nom Y DE FET, que sapigas de que viuhem y que no'sigan estravagants com certs badrers que hi habia en la passada suspesa Diputació provincial.

Recomenem á nostres lectors que comprin lo discurs de Gambeta que sols val dos quartos.

Igualment posem en coneixement que ja hem terminat lo obra *Procesos de la Comune de Paris* La primera série val 8 rals, la segona série 4 rals.

Han arribat de Madrit ajemplars de la obra *Legatidad de la Iaternacional* valen 4 rals.

Barcelona.—Imprenta de la Viuda y F. de G.

I. LOPEZ, edit.